

דברי מבוא

על פנחס שיפמן

שמח אני בשמחה כפולה היום. השמחה האחת מקורה בהזדמנות שניתנה לי לברך את מקבלי אות ההוקרה ובעיקר את ידידי פנחס שיפמן; השמחה השנייה מקורה בהזדמנות שניתנה לי לברך את ארגון "מבוי סתום" על פעולתו הברוכה.

לידידי הטוב פנחס, ברכות על ספרך החדש "שפה אחת ודברים אחדים: עיונים במשפט, הלכה וחברה". קראתי אותו בשקיקה רבה. רק חוקר כמוך – הבקיא ברזי ההלכה מזה והמשפט החילוני מזה – יכל להעמיק חקר בנושאים הסבוכים בהם אתה עוסק בספר זה. הסגנון ברור, נקי, חד-וברור. הספר משקף את תרומתך במשך שנים רבות לשיח הישראלי בין דתיים לחילוניים בכלל, ולדיני המשפחה בישראל בפרט. כמו כל כתיבתך – יש בה אהבת ההלכה מזה והשמירה על עקרונות יסוד של דמוקרטיה מזה. אתה הוא בעיני הפרסוניפיקציה של "ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית". הנך מתמודד עם הקשות שבבעיות המשפטיות שעל סדר יומנו – באומץ, בנחישות, בלא לעגל פינות ומתוך אחריות עליונה – הן לכבודה של ההלכה והן לכבודו של האדם, שהרי על פי גישתך בין שני ניתן לגשר. לא קלה היא התמודדות זו שלך – לא קלה בחומר ולא קלה ברוח. אתה עומד בה בגבורה שאין שניה לה. בכח רצון, בהתמדה, ובעיקר באמונה זכה כי דרכך שלך היא הן דרכה של ההלכה והן דרכה של המדינה הליברלית. תרומתך בנושאים אלה היא חשובה לאין שעור.

כה לחי אחי פנחס.

על הארגון "מבוי סתום"

אודה – לא הכרתי את "מבוי סתום", אם כי הכרתי היטב את המבוי הסתום אותו מבקש הארגון לפתוח. עיינתי בפרסומים של הארגון, ולמדתי את עמדותיו. תפקיד חשוב ממלא הארגון בחברה הישראלית: מודרניזציה של דיני המשפחה בלא לפגוע בהלכה. מקווה אני כי בדברי בפניכם היום, אאיר היבט שלא מצאתי לו הד מספיק בספרות הקיימת בדיני משפחה בישראל בכלל ובדין נישואין וגירושין בפרט.

גם עמדתי שלי בפניכם היום באה – כמו הארגון שלכם – לא מזווית ראייה הנוגדת את המשפט העברי. מכיר אני בחשיבותו הרבה ובערכו לקיום היהודי ולתרבות היהודית. אבל המצב הקיים אינו ראוי – ויש לתקנו: לא תיקון להכעיס; לא תיקון מתגרה; לא תיקון של איבה. מבקש אני להציג בפניכם נקודת מבט חוקתית המבוססת, מטבעה של חוקה – על סובלנות ואהבת האדם – ועל איזונים בין זכויות ואינטרסים נוגדים – והכל ברוח גישתו של פנחס.